

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Pandatur”, reprezentată de avocatul Adrian Oprea,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev și Daria Zacalicineva împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pandatur” cu privire la compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-1409/23

PIGD Nr. 2-20037101-01-2ra-11092023)

Recursul vădit neîntemeiat, conform art. 433 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, simplul dezacord al recurenților cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casare.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (I. Țonov)
Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, A. Braga, V. Mihaila)

23 ianuarie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Pandatur”, reprezentată de avocatul Adrian Oprea,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Diana Stănilă, *Președinte*,
Oxana Parfeni,

Ion Munteanu, *judecători*,

ÎN FAPT

1. La 16 martie 2020 Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev și Daria Zacalicineva au depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Pandatur”, prin care au solicitat compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantii au invocat că la 14 ianuarie 2020 Tamara Calnicenco în calitate de beneficiar a încheiat cu SRL „Pandatur” în calitate de prestator contractul de servicii turistice nr. 271/AK, conform căruia prestatorul s-a obligat să acorde în perioada 14 februarie 2020 - 17 februarie 2020 servicii turistice în Ucraina, or. Lvov Tamarei Calnicenco, lui Artur Zacalicinev și Dariei Zacalicineva, care includ transport tur-retur, asigurare medicală, excursii, ghid licențiat și cazare în hotel de 3*, eliberând în acest sens voucherul turistic sera AB nr. 680391, iar beneficiarul s-a obligat să achite costul serviciilor turistice.

3. În anunțul de pe pagina web a SRL „Pandatur” prețul serviciilor turistice în Ucraina, or. Lvov era indicat 39,99 euro pentru o persoană, iar la încheierea contractului prestatorul unilateral a modificat prețul, solicitând suma de 53,32 euro pentru o persoană. În total prețul contractului fiind stabilit de 159,96 euro, care urma să fi achitat în lei la cursul de vânzare stabilit de BC „Victoriabank” SA în ziua achitării.

4. Reclamantii au comunicat că au achitat la data 18 ianuarie 2020 suma de 1000 lei, iar la 30 ianuarie 2020 suma de 2168 lei, în total 3168 lei.

5. Reclamantii au relatat că, potrivit materialelor de pe pagina web a prestatorului transportul urma să fi asigurat de autocare cu un nivel, însă la data de 14 februarie 2020 pârâtul a pus la dispoziția reclamantilor un alt autocar, decât cel promis, unul cu două nivele, iar locurile în autocar unde au fost plasați în spatele șoferului, nu aveau posibilitatea să întindă picioarele și nu funcționa speteaza scaunului, fiind imposibil de a schimba poziția.

6. De asemenea, prestatorul nu a respectat orarul plecării, plecarea din Chișinău spre Lvov era fixată la ora 19:00, însă de facto autocarele s-au pornit la ora 19:40.

7. Din cauza că autocarul, cu care SRL „Pandatur” a efectuat transportarea reclamantilor spre or. Lvov era uzat, aproximativ la ora 02:00, la data de 15 februarie 2020, în apropierea de o stație pecc, la intrarea în or. Cernăuți, s-a defectat esențial, iar beneficiarii au fost ținuți toată noaptea și ziua până la ora 16:39, în autocar care nu se încălzea, fiind nevoiți să îndure frigul, în condiții antisănătare, fără latrină, neavând posibilitatea de a face duș, primi hrană caldă și ceaiuri calde, fiind nevoiți să le procure de la benzinărie cu un preț mai ridicat, doar pentru a se încălzi.

8. Excursia nu a avut loc din vina prestatorului, fiind nevoiți să se întoarcă în Chișinău.

9. Din cauza că SRL „Pandatur” nu i-a asigurat cu hrană caldă și cazare pe parcursul reparării autocarului, dar au fost ținuți în frig în autocarul care nu se încălzea, s-au întors spre Chișinău cu tuse și febră, iar, copilul minor Daria Zacalicineva în

perioada 17 februarie 2020 – 28 februarie 2020, din motive de sănătate nu a frecventat școala și cursurile de studii suplimentare a limbii engleză și franceză. De asemenea, s-a îmbolnăvit și Tamara Calnicenco, absetând în perioada 21 februarie 2020 – 03 martie 2020.

10. Reclamanții consideră că deoarece SRL „Pandatur” nu le-a asigurat prestarea serviciilor de călătorie fără vicii, au suportat pagube materiale în mărime de 4269 lei, dintre care 3168,00 lei suma achitată pentru pachetul turistic în Ucraina, or. Lvov și 1101 lei pentru procurarea medicamentelor, iar pentru incomoditatea adusă și suferințele suportate urmează a fi încasat și prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei pentru fiecare reclamant.

11. SRL „Pandatur” nu a respectat pct. 5.1.1 din contract, potrivit căruia a avut obligația să asigure buna executare a obligațiilor asumate prin prezentul contract. A încălcat prevederile pct. 5.1.3, prin care s-a obligat să execute atribuțiile legate de asigurarea de călătorie a beneficiarului. S-a obligat conform pct. 5.1.4 să asigure beneficiarul cu servicii alternative, fără costuri suplimentare, dacă serviciile contractante nu pot fi oferite în condițiile indicate în contract.

12. În situația în care prestatorul, din cauza defecțiunii tehnice a autocarului, nu avea posibilitatea să continue deplasarea spre or. Lvov, era obligat să asigure beneficiarii pe parcursul reparării autocarului cu hrană caldă și cazare, fapt ce nu s-a produs.

13. Reclamanții au solicitat încasarea de la SRL „Pandatur” a prejudiciului material în sumă de 4269 lei, a prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei pentru fiecare reclamant, și cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Pandatur” cu privire la compensarea prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de judecată. (f.d. 121, 127-136)

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva, în termen, au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 01 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

POZIȚIA INSTANȚE DE APEL

16. Prin decizia din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva și s-a menținut hotărârea din 01 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 167, 168-176)

17. La data de 11 noiembrie 2022 Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva, reprezentați de avocatul Constantin Cojocari, au declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 01 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul

Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată. (f.d. 181-187)

18. Prin decizia din 15 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva, a fost casată decizia din 13 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

19. Prin decizia din 14 mai 2023 a Curții de apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Tamara Calnicenco, Artur Zacalicinev, Daria Zacalicineva, s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 noiembrie 2021 și s-a pronunțat o nouă hotărâre după cum urmează:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată.

S-a încasat în contul SRL „Pandatur” în beneficiul Tamarei Calnicenco prejudiciul material în sumă de 3 168 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 lei.

S-a încasat din contul SRL „Pandatur” în beneficiul Tamarei Calnicenco, Artur Zacalicinev și Daria Zacalicineva, prejudiciul moral cauzat în mărime de 3 000 lei pentru fiecare.

În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat de la SRL „Pandatur” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 250 lei.

20. Instanța de apel a constatat că operatorul turistic SRL „Pandatur” nu și-a executat obligațiile contractuale privind asigurarea unor servicii de transport corespunzătoare, iar serviciile de călătorie au fost afectate de vicii semnificative. Autocarul pus la dispoziție nu corespundea condițiilor convenite, plecarea a avut loc cu întârziere, iar din cauza unei defecțiuni tehnice, reclamanții au fost nevoiți să staționeze timp îndelungat în condiții improprii, fapt ce a determinat renunțarea la călătorie.

21. Curtea de Apel Chișinău a reținut că reclamanții au formulat în mod repetat pretenții privind calitatea serviciilor, acestea fiind confirmate prin probe fotografice și convorbiri prezentate la dosar, iar operatorul turistic nu a demonstrat că ar fi depus eforturi reale pentru soluționarea reclamațiilor și nici că ar fi oferit efectiv servicii alternative sau restituirea sumei achitate.

22. De asemenea, Curtea a constatat că procesul-verbal din 15 februarie 2020, întocmit de SRL „Pandatur”, prevedea restituirea sumei achitate sau oferirea unui pachet turistic alternativ, însă aceste obligații nu au fost executate până la examinarea cauzei în apel.

23. În consecință, Curtea a stabilit că viciul serviciilor este imputabil exclusiv prestatorului și că reclamanții sunt îndreptățiți la repararea prejudiciului material cauzat prin neexecutarea contractului, în limita dovedită.

24. Astfel, Curtea de Apel a admis pretenția privind restituirea sumei de 3.168 lei, reprezentând costul pachetului turistic achitat, iar în rest a respins cererile reclamanților ca neîntemeiate, întrucât nu a fost dovedită legătura de cauzalitate dintre cheltuielile pentru medicamente și neexecutarea obligațiilor contractuale.

25. Totodată, reieșind din circumstanțele cauzei și potrivit prevederile art. 21, 2036 alin. (1), 2037 Cod civil, ținând cont că, călătoria a fost zădărnicită și afectată în mod semnificativ, Curtea de Apel a dispus încasarea din contul SRL „Pandatur” în beneficiul Tamarei Calnicenco, Artur Zacalicinev și Daria Zacalicineva, a sumei de 3 000 de lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral, mai mult ca atât prin faptul că

nu au fost respectate condițiile contractuale, reclamanților le-au fost create incomodități fiind ținuți în autocarul care nu se încălzea, fiind nevoiți să îndure frigul, circumstanțe care indubitabil le-au cauzat suferințe psihice și incomodități.

26. Pe lângă aceasta, în condiția admiterii pretențiilor înaintate, reieșind din volumul de lucru a avocatului în prezenta cauză civilă, instanța de apel a dispus compensarea cheltuielilor de judecată suportate de apelanții și a considerat necesar de a încasa în beneficiul lui Tamara Calnicenco, cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei, în temeiul art. 96 CPC.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 09 septembrie 2023 SRL „Pandatur”, reprezentată de avocatul Oprea Adrian a declarat recurs împotriva deciziei din 14 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

28. În motivarea recursului recurenta a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și arbitrară, fiind bazată pe o apreciere nerezonabilă a probelor administrate în cauză și pe ignorarea unor circumstanțe esențiale stabilite la dosar.

29. Instanța de apel nu a ținut cont de procesul-verbal din 15.02.2020, care constituie o tranzacție între părți, prin care turiștii au refuzat continuarea excursiei la Lvov și au acceptat fie restituirea sumei conform bonului, fie alegerea unor excursii alternative (Iași, Odesa, alte destinații sau o altă dată de plecare), declarând expres lipsa pretențiilor față de agenție în cazul respectării acestor condiții.

30. Curtea de Apel a omis să analizeze conduita intimaților, care, la doar două zile după semnarea tranzacției, au formulat o pretenție scrisă solicitând atât restituirea integrală a sumei achitate, cât și despăgubiri morale semnificative, iar ulterior au sesizat instanța de judecată, fără a încerca soluționarea amiabilă a litigiului și fără a solicita efectiv servicii alternative, contrar acordului din 15.02.2020.

31. Instanța de apel a reținut eronat că recurentul nu ar fi oferit un pachet alternativ de servicii, deși intimații nu au formulat nicio solicitare concretă în acest sens, iar prestatorul nu poate impune unilateral beneficiarilor momentul sau tipul excursiei alternative.

32. Curtea de Apel a ignorat faptul că restituirea sumei sau oferirea serviciilor alternative era condiționată de opțiunea expresă a turiștilor, care nu a fost exercitată conform tranzacției, aceștia optând direct pentru litigiu.

33. Instanța de apel a reținut în mod nejustificat că viciile serviciilor sunt imputabile exclusiv prestatorului, fără a analiza caracterul imprevizibil și extraordinar al defecțiunii tehnice a autocarului, mijloc de transport care constituie izvor de pericol sporit.

34. Curtea de Apel a omis să analizeze faptul că defecțiunea tehnică a mijlocului de transport reprezintă o împrejurare ce excedează controlului deplin al prestatorului și nu poate atrage automat răspunderea acestuia pentru neexecutarea obligațiilor contractuale.

35. Astfel, prin ignorarea tranzacției dintre părți, a conduitei de rea-credință a intimaților și a circumstanțelor obiective ale producerii incidentului, Curtea de Apel a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat nejustificat probele, fapt ce impune casarea deciziei atacate.

36. Defecțiunea tehnică a autocarului reprezintă o manifestare a unui izvor de pericol sporit, activitate care, prin natura sa, nu poate fi controlată pe deplin de către

om și implică riscul producerii unui prejudiciu fortuit. Astfel, viciile care au afectat călătoria au fost cauzate de împrejurări inevitabile și extraordinare, constând în defecțiuni tehnice neașteptate ale autocarului, apte să creeze un risc de securitate pentru pasageri, circumstanțe pentru care prestatorul nu poate fi ținut răspunzător. Întrucât viciile serviciilor de călătorie au fost determinate de circumstanțe extraordinare, intimații nu sunt îndreptățiți la despăgubiri materiale sau morale, iar instanța de apel a ignorat în mod nejustificat această excepție de răspundere.

37. În pofida rezilierii contractului, recurentul și-a onorat obligațiile legale, asigurând întoarcerea turiștilor și suportând cheltuielile suplimentare necesare. Recurentul a întreprins toate măsurile rezonabile pentru înlăturarea viciilor, punând la dispoziția călătorilor un alt autocar, deplasat special pentru preluarea pasagerilor, în conformitate cu normele aplicabile transportului internațional de călători.

38. Deși prestatorul a creat condițiile necesare pentru continuarea excursiei, intimații au refuzat continuarea călătoriei și au solicitat rezilierea contractului, fapt consemnat în procesul-verbal din 15.02.2020, ceea ce lipsește de temei pretențiile acestora privind prejudiciul material și moral.

39. Nemulțumirea intimaților privind durata așteptării noului autocar este neîntemeiată, întrucât, în contextul unei defecțiuni tehnice cu potențial periculos, prioritatea absolută a prestatorului a fost asigurarea siguranței călătorilor, și nu rapiditatea continuării cursei.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

40. Art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție. (2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.”

41. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel”.

42. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale. Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

43. Art. 433 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1); a1) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5); b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434; c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare; d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat; e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței; f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art. 432 alin. (1) lit. e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin. (1) lit. e) din prezentul articol.”

44. Art. 440 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. (2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

45. Cu referire la termenul recursului, din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost notificată recurentei la data de 11 iulie 2023 (f.d. 245 vol. I). Prin urmare, recursul declarat la data de 09 septembrie 2023 se consideră în termen.

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

47. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

48. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

50. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

51. Din analiza recursului declarat rezultă că recurenta a invocat temeii de admisibilitate prevederile art. 432 alin.(1), lit. e) din Codul de procedură civilă, că decizia este arbitrară și că instanța de apel ar fi apreciat în mod vădit nerezonabil probele administrate.

52. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, noțiunea de hotărâre arbitrară ori de apreciere vădit nerezonabilă a probelor urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

53. Pentru a elucida înțelesul textului „hotărâre arbitrară” din art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite o vreedată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

54. Totodată, potrivit art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

55. Nota informativă la Legea nr.246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „hotărâre arbitrară” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrară ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal). ...”. Iar în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrară sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

56. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrară ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrară, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea situații atunci când instanța de judecată adoptă o hotărâre ce contravine unei norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

57. Din textul recursului nu constată în mod univoc vreun argument care ar justifica constatarea că decizia instanței de apel ar fi emisă contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele deciziei contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

58. De asemenea, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” se referă la aprecierea probatoriului. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se

bazeze pe o apreciere eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

59. Argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma în vigoare la data declarării recursului, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate și prin urmare recursul este vădit neîntemeiat. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

60. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în instanța de apel în modul garantat de art.6§1 CEDO.

61. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

62. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

63. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

64. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996 I, 11p.141, §39). La fel, conform jurisprudenței

CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

65. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Pandatur”, reprezentată de avocatul Adrian Oprea, este vădit neîntemeiat și urmează a fi considerat inadmisibil.

66. Din aceste motive, în conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Pandatur”, reprezentată de avocatul Adrian Oprea, împotriva deciziei din 17 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Diana Stănilă

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Munteanu